



PATVIRTINTA

Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“  
direktoriaus 2017 m. spalio 10 d.  
įsakymu Nr. V - 45

## PATYČIŲ IR SMURTO PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO LOPŠELYJE - DARŽELYJE „MOLINUKAS“ TVARKOS APRAŠAS

### I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus lopšelio – darželio „Molinukas“ (toliau – Darželis) patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo įstaigoje tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) **parengtas vadovaujantis** patyčių ir smurto prevencijos įgyvendinimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 g. įsakymu Nr. V-190 „Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijos“.
2. Patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo Darželyje Tvarkos aprašas **nustato** prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugiai nuo patyčių ir smurto aplinkai kurti darželyje, vykdančiame ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, bei įstaigos direktoriaus, pedagogų, kitų įstaigos darbuotojų, vaiko gerovės komisijos (VGK), vaikų, jų tėvų, veiklą, sukuriant saugią, užkertančią kelią bet kokioms patyčių ir smurto apraiškoms įstaigoje, aplinką.
3. Prevencijos **tikslas** – sukurti saugią, vaiko asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką Darželyje, kur vaikai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Psichologinė vaikų savijauta ir saugumas Darželyje susijęs su emocine vaikų, Darželio darbuotojų, tėvų (toliau – Darželio bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais. Prevencija yra nuolatinis (tęstinis nuo 2008 m. vadovaujantis Darželio prevencine programa „Saugus vaikas – žinantis vaikas“), cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.
4. Prevencijos **priemonės**, nukreiptos į visus Darželio vaikus, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto apraiškų) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems vaikams, kuriems visos Darželio taikomos prevencijos priemonės nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais **principais**:

5.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, amžiaus, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas Darželio administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi nedelsiant reaguoti ir stabdyti;

5.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

6. Tvarkos apraše vartojamos **sąvokos**:

6.1.1. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

**6.1.1. žodinės patyčios:** pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

**6.1.2. fizinės patyčios:** mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

**6.1.3. socialinės patyčios:** socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, vaiko nepriežiūra, gandų skleidimas ir kt.;

**6.1.4. patyčios kibernetinėje erdvėje:** skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešas gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.2. **Patyčias patiriantis vaikas** – iš kurio yra tyčiojamas.

6.3. **Besityčiojantysis** – vaikas ar suaugusysis, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.4. **Patyčias patiriantis suaugusysis** – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, tėvai (globėjai) iš kurio tyčiojasi vaikas (-ai) ar suaugusysis (-ieji).

6.5. **Patyčių stebėtojas** – vaikas ar suaugusysis, matantis ar žinantis apie patyčias.

6.6. **Prevencinė veikla** – planingų ir sistemingų priemonių veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis Darželio bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.7. **Patyčių intervencija** – Darželio vadovo, pavaduotojų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų Darželio darbuotojų (toliau – darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visumą.

6.8. **Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos Darželyje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui ir valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6.9. **Smurtas** - kai pažeidžiamos žmogus (suaugusio ar vaiko) teisės ir veiksmais ar žodžiais sukeliamas fizinis ar dvasinis skausmas, žalojant fizinę ir psichinę sveikatą. Smurtui priskiriama:

6.9.1. ***Fizinis smurtas** - kai žmogus tyčia sukelia skausmą kitam žmogui ar jį sužeidžia;*

6.9.2. ***Seksualinis smurtas prieš vaiką yra tada, kai suaugęs žmogus arba žymiai vyresnis vaikas išnaudoja vaiką savo seksualiniams norams tenkinti;***

6.9.3. ***Psichologinis/emocinis smurtas** - tai pasityčiojimas iš kito asmens, žodinis agresyvus elgesys, žeminimas, įžeidinėjimas, gąsdinimas, grasinimas, vertimas jaustis kaltu, nuolatinis blogos savijautos sukėlimas;*

6.9.4. ***Nepriežiūra ir apleistumas** - kai suaugusieji nesirūpina vaiku.*

6.10. **Socialinės ir emocinės kompetencijos** – vaikų savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo, kiti socialiniai įgūdžiai.

7. Saugios aplinkos Darželyje kūrimas apima glaudžiai tarpusavyje susijusius, veikiančius komponentus: Darželio veiklą ir valdymą, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą, pozityvaus Darželio mikroklimato kūrimą, vaikų pozityvių vertybių formavimą ir tėvų (globėjų, rūpintojų) (toliau – tėvai) į (si)traukimą.

Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190.

## II. APSAUGA NUO SMURTO IR PATYČIŲ DARŽELYJE

8. Darželyje draudžiama bet kokia smurto ar patyčių forma, nukreipta:

8.1. vaikų prieš vaikus;

8.2. Darželio darbuotojų prieš vaikus, jų tėvus;

8.3. vaikų prieš Darželio darbuotojus;

8.4. vienų Darželio darbuotojų prieš kitus darbuotojus;

8.5. vaikų tėvų (globėjų) prieš vaikus, darbuotojus.

9. Bet kuris Darželio darbuotojas ar kitas Darželio bendruomenės narys (vaikas, vaiko tėvas globėjas) apie pastebėtą ar jam žinomą atvejį turi pranešti Darželio vadovui.
10. Vaikui pasityčiojus iš Darželio darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ar įtaręs patyčias, turi informuoti Darželio vadovą, kuris imasi Tvarkos apraše numatytų veiksmų.
11. Suaugusiam Darželio darbuotojui (pedagogui, pagalbos mokiniui specialistui ar nepedagoginiam darbuotojui) pasityčiojus iš vaiko, asmuo, pastebėjęs ar įtaręs patyčias, turi informuoti Darželio vadovą, kuris imasi Tvarkos apraše numatytų veiksmų.
12. Darželio vadovas, sužinojęs apie Darželio darbuotojo patiriamas patyčias arba Darželio darbuotojo tyčiojimąsi, nedelsdamas turi atlikti veiksmus, nurodytus Tvarkos apraše ir kituose Darželio dokumentuose.

### III. DARŽELIO VEIKLA IR VALDYMAS

13. Darželio vadovas tvirtina Tvarkos aprašą.
14. Atsako už saugios, sveikos, užkertančios kelią bet kokioms smurto ir patyčių apraiškoms, emociškai saugios ugdymosi aplinkos Darželyje kūrimą, puoselėjimą, reagavimą į smurtą ir patyčias pagal Tvarkos apraše numatytų veiksmų seką (Priedai Nr.3, Nr.4).
15. Darželio direktorius, gavęs informaciją apie smurtą, patyčias ar nepriežiūrą šeimoje ar darželyje, reaguoja vadovaujantis 3 ir 4 prieduose numatyta schema arba adekvačiai susidariusiai situacijai.
16. Smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Darželio Vaiko gerovės komisija (toliau – VGK).
17. VGK nariai:
- 17.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės darbuotojų, vaikų tėvų apklausos apie patyčių paplitimą Darželyje vykdymą, analizuoja apklausos duomenis, apklausos rezultatus pristato Darželio bendruomenei Darželio tarybos, Mokytojų tarybos posėdžių, tėvų susirinkimų metu, skelbia Darželio interneto puslapyje;
- 17.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių auklėtojų dėl Darželyje fiksuotų pranešimų apie patyčias ar smurtą ir atlieka jų analizę ne mažiau kaip vieną kartą per mokslo metus;
- 17.3. vadovaudamiesi apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos priemonių planą;
- 17.4. svarsto smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos priemonių plano įgyvendinimą;
- 17.5. konsultuoja, teikia pagalbą smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos klausimais;
- 17.6. teikia pasiūlymus Darželio vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos priemonių įgyvendinimo Darželyje, Darželio darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais; 17.7. teikia pasiūlymus Darželio vadovui dėl Darželio Tvarkos aprašo tobulinimo.

#### IV. VAIKŲ SOCIALINIŲ IR EMOCINIŲ KOMPETENCIJŲ UGDYMAS

18. Darželis sudaro sąlygas kiekvienam vaikui nuolat dalyvauti ilgalaikėje socialines ir emocines kompetencijas ugdančioje prevencinėje programoje „Saugus vaikas – žinantis vaikas“. Vaikai mokomi pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kitų socialinių įgūdžių.

19. Direktorius pavaduotojas ugdymui koordinuoja Darželyje vykdomų prevencijos programų vykdymą.

20. Vaikų socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas vykdomas:

20.1. integruojant šių kompetencijų ugdymą į ugdymo turinį;

20.2. įgyvendinant prevencines intervencines programą „Zipio draugai“ ir kt.;

20.3. integruojant šių kompetencijų ugdymą į neformaliojo vaikų švietimo veiklas;

20.4. organizuojant akcijas;

20.5. rengiant grupių bendruomenių ir Darželio renginius; 20.6. kt.

#### V. POZITYVAUS DARŽELIO MIKROKLIMATO KŪRIMAS IR VERTYBIŲ FORMAVIMAS

21. Darželis puoselėja pozityvias vertybes ir bendruomeniškumą. Joje nedelsiant reaguojama į smurtą ir patyčias. Dėl darželyje puoselėjamų vertybių sutariama visuotiniame susirinkime. Vertybės nurodytos Darželio strateginiame plane, metiniuose veiklos planuose, skelbiamos Darželio internetinėje svetainėje adresu <http://www.2141.vu.lt/>

22. Darželio darbuotojų veikla ir elgesys atitinka puoselėjamas vertybes.

22.1. Darželyje susitarta dėl elgesio normų:

22.2. vaikų elgesio normos įtvirtintos grupės elgesio taisyklėse;

22.3. darbuotojų elgesio normos įtvirtintos Darželio darbo tvarkos taisyklėse, Darželio vidaus tvarkos taisyklėse.

23. Visais smurto, patyčių ar nepriežiūros šeimoje ar darželyje atvejais (įvykusiais ar įtariamais) kiekvienas Darželio darbuotojas vadovaujasi šia tvarka.

#### VI. VAIKŲ TĖVŲ (GLOBĖJŲ) ĮSITRAUKIMAS

Darželis bendradarbiauja su vaikų tėvais, skatina aktyviai dalyvauti sprendžiant smurto ar patyčių atvejus Darželio aplinkoje. Vaikų tėvų dalyvavimas sprendžiant smurto ar patyčių intervencijos atvejus numatytas Ikimokyklinio ugdymo ir Priešmokyklinio ugdymo sutartyse.

## VII. SMURTO IR/AR PATYČIŲ DARŽELYJE INTERVENCIJA

Bet kuris Darželio darbuotojas (pedagogas, pagalbos mokiniui specialistas, psichologas, meninio ugdymo pedagogas, Darželio vadovas ar nepedagoginis darbuotojas), pastebėjęs smurto ar patyčių atvejį reaguoja vadovaujantis veiksmų schema (priedas Nr. 4):

**Smurtaujat suaugusiems** (*tėvui prieš vaiką; tėvui prieš tėvą ar darželio darbuotoją; darželio darbuotojui prieš vaiką, tėvą ar kitą darželio darbuotoją*), bet kuris darželio darbuotojas matęs smurto at patyčių atvejį:

nedelsdamas reaguoja į smurtą ar patyčias ir tuojau pat jas stabdo;

primena smurtaujančiam (besityčiojančiam) Darželio nuostatas smurto ar patyčių atveju;

informuoja Darželio direktorių, kuris įvertinęs situacijos sudėtingumą, reaguoja vienu ar keliais būdais:

vykdo pokalbį su smurtautoju ir patyrusiu smurtą;

esant būtinybei, kviečia policijos pareigūnus;

esant būtinybei, informuoja vaikų teisių apsaugos tarnybą (VTAT); ➤ esant poreikiui, organizuoja psichologinę pagalbą smurtą patyrusiam.

**26.2. Smurtaujant vaikui** (*vaikui prieš vaiką, tėvą ar darželio darbuotoją*), bet kuris Darželio darbuotojas:

nedelsdamas reaguoja į smurtą ar patyčias ir tuojau pat jas stabdo;

primena smurtaujančiam (besityčiojančiam) Darželio nuostatas smurto ar patyčių atveju;

nedelsdamas informuoja vaiko auklėtoją, kuris į gautą informaciją reaguoja sekančiai:

nedelsdamas, tą pačią dieną, organizuoja individualius pokalbius su smurtą ar patyčias patyrusiu vaiku, smurtavusiu ar besityčiojusi vaiku, jei yra - su smurto ar patyčių stebėtojais.

ta pačią dieną, informuoja visų situacijos dalyvių tėvus apie įvykusį smurto ar patyčių atvejį. Jei yra poreikis, kviečia dalyvauti pokalbiuose.

vykdo tolesnę smurto ar patyčių situacijos stebėseną.

nesiliaujant smurtui ar patyčioms, užpildo „Pranešimo apie smurtą ar patyčias“ formą (Priedas Nr.1), perduoda ją direktoriaus pavaduotojui ugdymui.

**26.2.4. Direktoriaus pavaduotojas ugdymui**, gavęs pranešimą apie nesiliaujantį smurtą ar patyčiais, imasi sekančių veiksmų:

registruoja pranešimą apie smurtą ar patyčias „Patyčių ir smurto registravimo žurnale“ (Priedas Nr.2);

informuoja Darželio direktorių apie gautą pranešimą;

skubiai išnagrinėja pranešimo formoje pateiktą informaciją ir nedelsdamas išsiaiškina smurto ar patyčių atvejų dažnumą Darželio aplinkoje;

organizuoja individualius pokalbius su sudėtingesnių ar pasikartojančių smurto ar patyčių dalyvių tėvais, grupės auklėtoju;

perduoda smurto ar patyčių atvejo medžiagą Darželio Vaiko gerovės komisijai (VGK);

26.2.5. **VGK**, gavusi informaciją ir turimą medžiagą iš Direktoriaus pavaduotojo ugdymui apie patiriamą smurtą ar patyčias, imasi sekančių veiksmų:

ne vėliau, kaip sekančią darbo dieną organizuoja posėdį. Analizuoja situaciją, sprendžia dėl prevencijos ir intervencijos, esant poreikiui, kreipiasi dėl švietimo pagalbos teikimo smurtaujančiai ir/ar smurtą patyrusiam, kviečiasi į posėdžius smurtaujančio vaiko tėvus;

vykdo tolesnę sudėtingesnių smurto ar patyčių atvejų stebėseną;

smurto ar patyčių atvejams nesibaigiant, informuoja Darželio direktorių.

26.2.6. **Darželio direktorius**, susipažinęs su smurto ir patyčių atvejo medžiaga, sprendžia dėl kreipimosi į VTAT.

### **VIII. PATIRTO AR ĮTARIAMO SMURTO IR/AR NEPRIEŽIŪROS ŠEIMOJE INTERVENCIJA**

Darželyje į **bet kokios formos smurto ir/ar nepriežiūros šeimoje** (įvykusio ar įtariamo) požymius (Priedas Nr. 3) reaguojama vadovaujantis veiksmų schema (Priedas Nr. 5):

Bet kuris darželio darbuotojas gavęs informacijos arba įtaręs ar pastebėjęs bet kokios formos smurto ir/ar nepriežiūros šeimoje (įvykusias ar įtariamąs) požymius (Priedas Nr. 3), nedelsdamas tiesiogiai (nesant galimybės – telefonu) informuoja Darželio direktorių (jo nesant - direktoriaus pavaduotoją ugdymui);

Direktorius, įvertinęs situacijos sudėtingumą:

nedelsiant, tą pačią dieną, kviečia tėvus pokalbiui ir/arba informuoja policijos pareigūnus.

pasikvietus tėvus pokalbiui, išpėja juos apie pastebėtus smurto ar nepriežiūros požymius. Išklauso jų paaiškinimų.

Informuoja grupės auklėtoją apie pastebėtą smurtą ar nepriežiūrą, susitikimo su tėvais rezultatus. Duoda instrukcijas, kaip elgtis atėjus tėvams.

Tą pačią dieną užpildo „Pranešimo apie smurtą ar patyčias“ formą (Priedas Nr.1)

Registruoja pranešimą apie smurtą ar nepriežiūrą „Patyčių ir smurto registravimo žurnale“ (Priedas Nr.2);

Perduoda atvejo medžiagą Darželio VGK.

27.3. **VGK**, gavusi informaciją apie patiriamą smurtą ar nepriežiūrą, imasi sekančių veiksmų:

ne vėliau, kaip sekančią darbo dieną organizuoja posėdį. Esant poreikiui, užtikrina švietimo pagalbą smurtą ar nepriežiūrą patiriančiam vaikui.

Organizuoja tolesnę sudėtingesnio smurto ar nepriežiūros atvejo stebėseną ➤ smurto ar patyčių atvejams nesibaigiant, informuoja Darželio direktorių.

27.4. **Darželio direktorius**, susipažinęs su smurto ir patyčių atvejo medžiaga, sprendžia dėl kreipimosi į VTAT.

28. Kai Darželyje nėra švietimo pagalbos specialistų ar yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti Darželyje, Darželio direktorius ir/ar administracijos atstovas nukreipia vaiką ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į pedagoginę psichologinę tarnybą.

## **IX. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

Tvarka skelbiama Darželio skelbimų lentoje ir/ar Darželio tinklalapyje <http://www2141.vu.lt/>

---



Patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus lopšelyje - darželyje „Molinukas“ tvarkos aprašo **I priedas**

## VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „MOLINUKAS“ PRANEŠIMO APIE PATYČIAS /SMURTĄ FORMA

\_\_\_\_\_  
(Pranešimo data)

### Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
<input type="checkbox"/> <b>Žodinės:</b> pravardžiavimas, grasinimas, ujamimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.; <input type="checkbox"/> <b>Fizinės:</b> vaiko/ suaugusiojo užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, mušimas, spardymas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.); <input type="checkbox"/> <b>Socialinės:</b> įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad mokinys/ suaugusysis yra nepageidaujamas ar atstumiamas, gandų skleidimas; <input type="checkbox"/> <b>Elektroninės:</b> patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, mokinio/ suaugusiojo asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.). <input type="checkbox"/> <b>Kiti pastebėjimai</b> (įrašyti) _____	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	

### Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko/ kito asmens, patyrusio patyčias, vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Vaiko (-ų)/ kito asmens (-ų), kuris tyčiojosi, vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Vaiko (-ų)/ asmens (-ų), stebėjusio patyčias, vardas, pavardė, amžius, grupė:	

### Išsami informacija apie įvykį ir planuojamus veiksmus:

\_\_\_\_\_  
(Užpildžiusio asmens vardas, pavardė)

\_\_\_\_\_  
(Parašas)



## PATIRIAMO AR PATIRTO SMURTO BEI NEPRIEŽIŪROS POŽYMIAI

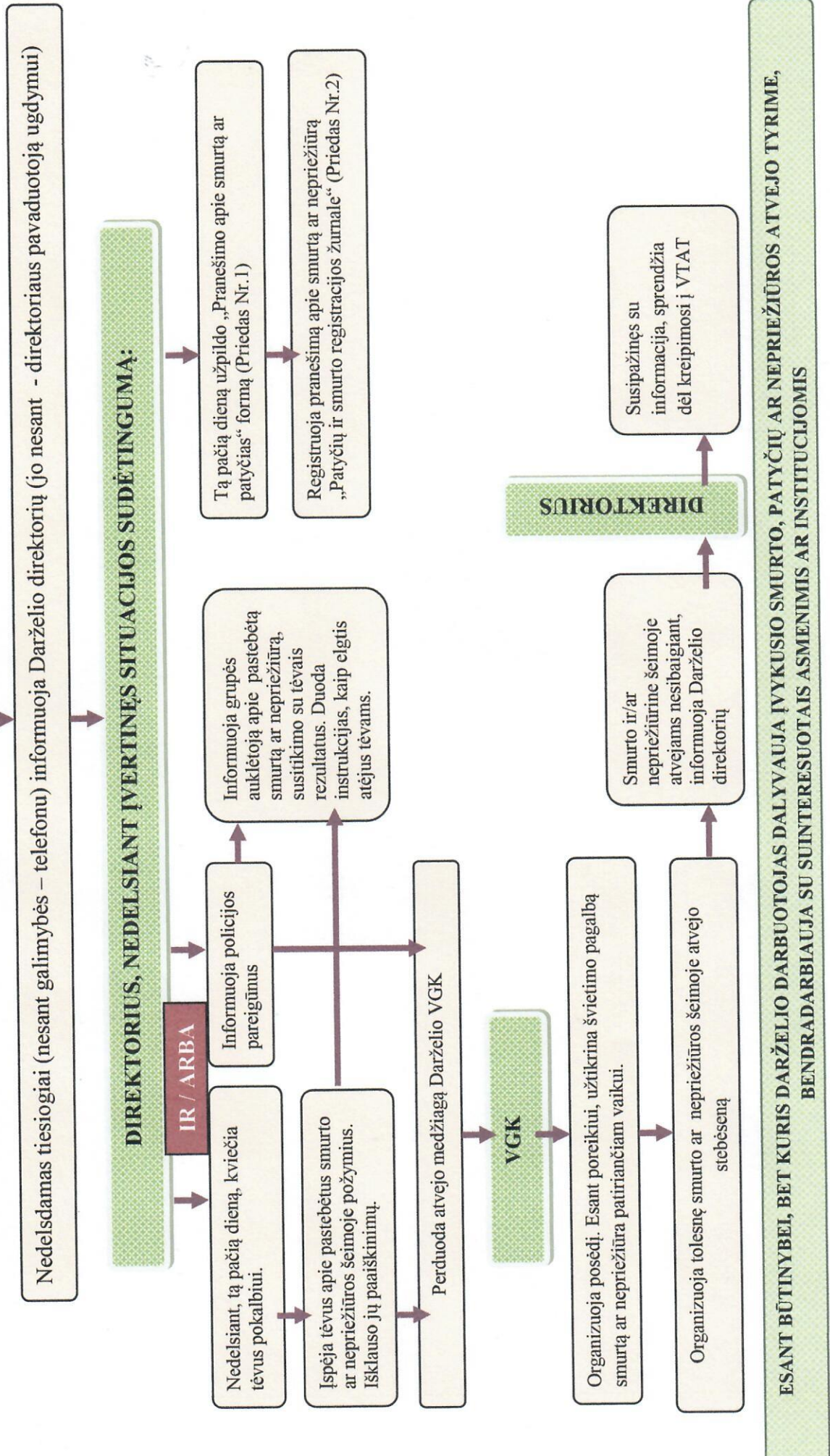
Patiriamo ar patirto smurto požymiai		Nepriežiūros požymiai
Fizinio	Emocinio	Seksualinio
<ul style="list-style-type: none"> <li>Mėlynės ant riešų, sprando, kitų kūno vietų, kur mėlynės sunkiai atsiranda dėl natūralaus užsigavimo.</li> <li>Nudegimo žymės</li> <li>Patinimai, pabrinkimai,</li> <li>Gumbai,</li> <li>Nubrozdinimai, žaizdos, lūžiai, įdrėskimai ant kūno.</li> <li>Šalia ryškių mėlynių ir žaizdų matosi baigiančios išnykti mėlynės, gyjančios žaizdos □</li> <li>Vaikas atsisako nurodyti, kaip atsirado sužalojimas</li> <li>Paaškinimas mažai tikėtinas, neatitinka sužalojimo pobūdžio</li> </ul>	<p><i>Gali pasireikšti atskirai arba kaip fizinio ar seksualinio smurto dalis.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Baimingumas</li> <li>Nepasitikėjimas kitais ir (ar) savimi</li> <li>Afektiniai sutrikimai</li> <li>Miego, valgymo sutrikimai □ Nevalingas tuštinimasis ar šlapinimasis □ Kalbos sutrikimai (mikčioja, sunkiai šneka)</li> <li>Psichosomatiniai sutrikimai (skundžiasi galvos, pilvo skausmais be objektyvių priežasčių)</li> <li>Vaikas ne pagal amžių suaugęs arba ne pagal amžių vaikškas</li> <li>Vaikas perdėtai nuolankus suaugusiajam</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Vaikas menkai fiziškai išsivystęs – mažo ūgio, svorio, silpnas</li> <li>Netvarkinga vaiko išvaizda –murzinas veidas ir kūnas, purvini ir netinkami oro sąlygoms drabužiai, neturi reikiamų mokymosi priemonių</li> <li>Dantų ir burnos ertmės ligos</li> <li>Vaikas nuvargęs ir apatiškas, sunkiai sukaupia dėmesį, mieguistas □ Vaikas nuolat alkanas</li> <li>Vaikas netvarkingai lanko švietimo įstaigą, nėra laiku atvedamas ar paimamas, „pamirštamą“</li> <li>Vaiką pasiima kaskart kiti žmonės – vaikui nepažįstami ar tik iš matymo pažįstami žmonės</li> <li>Neblaivūs, netvarkingi suaugusieji atveda į švietimo įstaigą ar pasiima iš jos vaiką □ Vaikas vagiliauja</li> <li>□ Vaikas neturi elementarių higienos įgūdžių</li> </ul>

## Bendri patiriamo ar patirto smurto požymiai

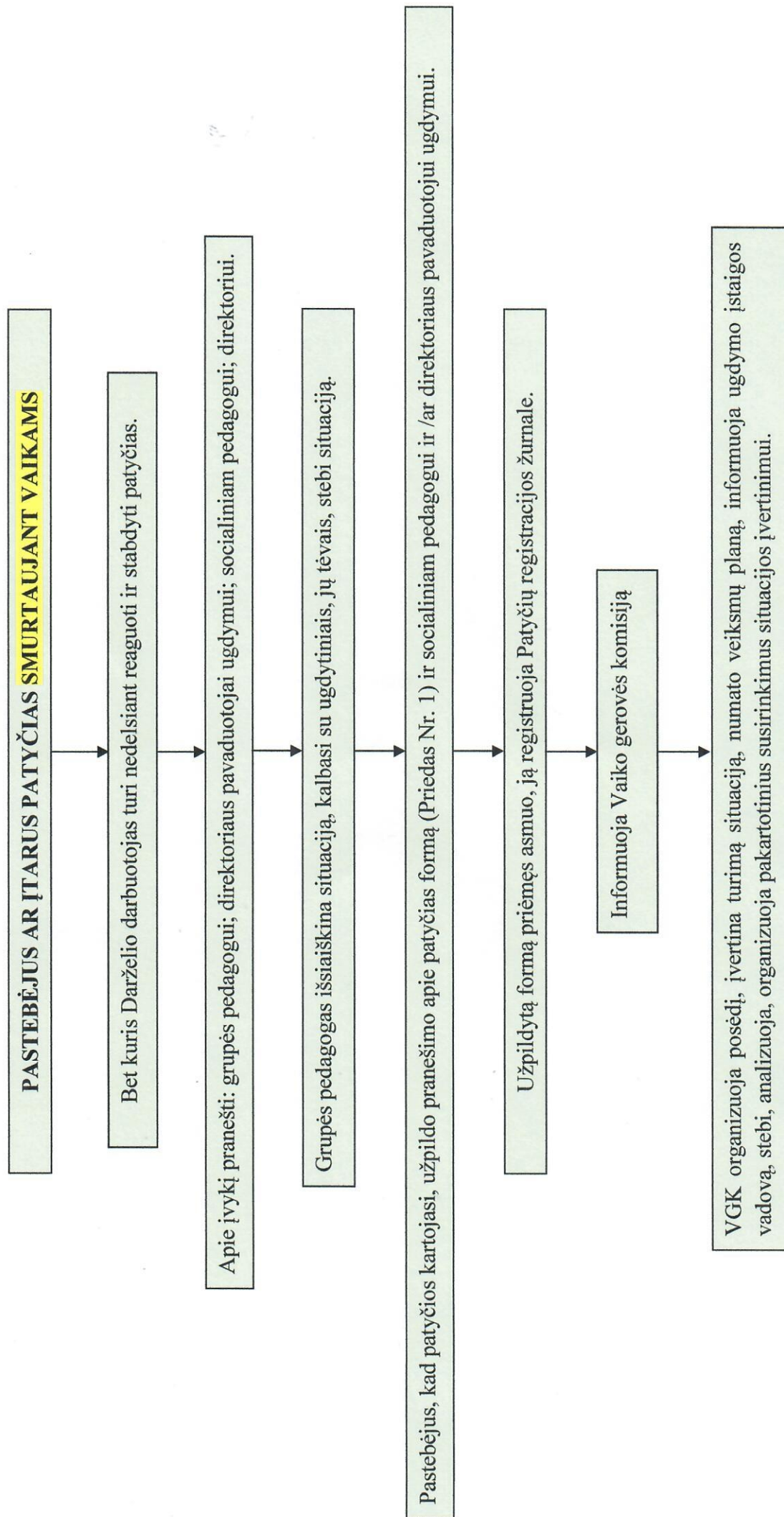
- Menkas savęs vertinimas
- Atsiradęs atsargumas kitų žmonių atžvilgiu
- Išgąstis, kai kiti vaikai verkia
- Krūpčiojimas po netikėtų kito žmogaus judesių
- Sunkiai sukaupiamas ar išlaikomas dėmesys
- Agresija
- Apatija, pasyvumas
- Draugų šalinimasis
- Baimė eiti namo, eiti vienam
- Neįprasta, neatitinkanti oro sąlygų ar situacijos apranga
- Save žalojantis elgesys
- Nenoras eiti į darželį
- Suprastėje mokymosi pastiekimai

**VEIKSMAL, ĮTARUS AR PASTEBĖJUS SMURTO IR/AR NEPRIEŽIŪROS ŠEIMOJE POŽYMIUS, SCHEMA**

**BET KURIS DARŽELIO DARBUOTOJAS GAVĖS INFORMACIJOS ARBA ĮTARĖS AR PASTEBĖJĖS BET KOKIOS FORMOS SMURTO IR/AR NEPRIEŽIŪROS ŠEIMOJE POŽYMIUS:**



## REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS – SCHEMA



Įtariant patyčias, vienas svarbiausių elementų yra tokio elgesio pasikartojimas.

## REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS – SCHEMA

